

Halallıq üstündə qundaqlanmışam

Müsaibimiz şair Sərvaz Hüseynoğludur

- Sərvaz müəllim, mart ayının ikisinə sanlı günlər qalıb. Yəni, ad günümü-zə... Bilmək istərdim, ömrün altmış üçünü hansı təəssüratlarla başa vurursunuz?

- Təbii ki, ömrün-günün hər anının özünəməxsus unudulmazlığı, hesabat yükü var. Amma şəxsən mənim üçün ömrümün altmış iki, altmış üç ilinin hesabını vermək, dönüb arxaya baxmaq daha məsuliyyətli, hədsiz təbəddülatlarla dolu anlar olub. Bu, İslam aləmi üçün bəlli bir yaş çərçivəsidir. Adı gözəl, özü gözəl Həzrəti Peyğəmbərimizin ömrü yolu bu yaş həddi ilə çevrələnir. Yaşadığım illər ərzində şəxsən mənim üçün ən önəmli o olub ki, ömrümü İslam əxlaqına dərin sayğıyla, mütevazi, səlim bir qəlblə yaşamışam.

Dünyaya gözümü açdığım ailə bu ruhun, bu əxlaqın daşıyıcıları olub. Keçdiyi yerdən qəlbini fəner kimi asan şəxsiyyətlər həmişə idealım olub. Halallıq üstündə qundaqlanmışam. Mənim ilahi Sözbə, Yazıya bağlılığım da o halallıqdan gəlir. Dünyada yeganə qorxum bu halallığa zərər qədər kölgə sala biləcəyim sarıdan olub.

- Xoşbəxtsinizmi?

- Tam səmimiyyətimlə deyirəm ki, həyatımda nəyi qəlbən arzulamışamsa, ona nail olmuşam. Eyni zamanda bilirəm ki, xoşbəxtlik nisbi anlayışdır. Yəni, insan eyni vaxt, zaman daxilində özünü həm xoşbəxt, həm də bədbəxt hesab edə bilər. Bu, əhvali-ruhiyyənin durumuyla bağlı bir məsələdir. Deyim ki, ədəbiyyat sahəsində mən böyük müəllimlərim Mürşüd Məmmədovun, Sabir Əliyevin, Xəlil Yusiflinin dərşini almağımın xoşbəxtiyəm. Ədəbi tələyimdə xalq yazıçıları Anarın, Elçinin, Sabir Əhmədlinin, Xalq şairləri Nəriman Həsənzadənin, Sabir Rüstəmxanlının, professor Qəzənfər Paşayevin, ustadım Qərib Mehdiyin, Azər Turanın, şair Kəramətin (Şükürov) və Qəşəm Nəcəfzadənin oynadığı böyük rolun unudulmazlığı var. Görkəmli elm xadimləri Nizami Cəfərovun, Nizaməddin Şəmsizadənin, Teymur Kərimlinin yaxşılıqlarını görmüşəm. Atababa İsmayılğulun, Oqtay Rzanın, İlyas Tapdıqın, eləcə də Qəşəm İsabəylinin, Sona xanım Vəliyevanın, Adil Cəmilin, Xeyrəddin Qocanın, Ələvsət Bəşirinin, Yasif Nəsirinin, Vaqif Bəhmənlinin üzərində olan haqqımı heç unutmudum. Bu barədə kitablarımda yazmışam. Övladlarım bilsin, unutmasın deyə...
- Qəlbən rahatsızsınız?

- Bir dəfə işdən evə gələndə övladlarımdan vaxtımdan tez yatdıqlarını gördüm. Səbəbini soruşdum. Anaları dedi ki, bu gün səhərdən axşamacan qapı-qapı gözməkədən öldən düşüblər. Sən demə həyətədən

tapdıqları qərib yumurtanı götürüb bütün qonşuların qapısını döyübmüşlər ki, bəlkə bu yayıq, qərib yumurta sizinkidir...

Bir dəfə də tapdıqları bir manatlıq pulun sahibini o cür axtarmışdılar...

Düzü, gün ərzində, əlverişsiz havada övladlarımdan o hərəkətinin mənə gətirdiyi rahatlıq mənim üçün həmişə əziz olub. Bir də 94 yaşlı atamın hər səhər doğan günəşə, hər gecə bədrələnən Aya hədsiz şükranlıqla salavat çevirməsi qəlbimi rahatlayıb həmişə...

- Sərvaz müəllim, ötən il "Ənvər Paşa" romanının müəllifliyiylə bağlı tanınmış yazıçı Hüseynbala Mirələmovla aranızda məlum olay yaşandı. Təbii, bu olay ədəbi camidə böyük hay-küylə qarşılandı. Fərqli fikirlər, yozumlar oldu. Aradan xeyli vaxt keçib. Amma nədənsə bu olayla bağlı əlavə heç bir açıqlamanız olmadı...

- Hesab edirəm dədə-babalarımızın "Yanlıs da bir naxışdır" yozumunun gerçəyini siz özünüz də bilməmiş deyilsiniz. Amma məlum olayla bağlı fikirlərimi sizinlə bölüşməzdən əvvəl, görək ki, Heminquyeden oxuduğum bir hekayəni xatırlatmaq istərdim; deməli, əyalət şəhərlərindən birində üzündə dərin çapıq olan naməlum bir adam günlərlə şəhər əhlinin əsas mövzusunə çevrilir. Biri deyir bu adam cəngəvərdir, hansı döyüşdəsə bütöv bir orduya qarşı təkbaşına savaşmış. Biri deyir bu, duel məsələsidir. Xəncər, qılınc yarasıdır. Daha nələr, nələr... Əslində həqiqət çox sadəmiş; sən demə, qolyanaltıda kefli bir zabıt qolaylanıb konserv qutusunu zala atmaq istəyəndə həmin adamın üzündə dərin şırım açılmış. Belə, bu qədər. Həqiqətin gerçəyi...

"Ənvər Paşa"yla bağlı anlaşılmazlıqın təfərrüatına, gerçəkliyinə gələndə isə, bir

məsələni əvvəlcədən qeyd etmək istəyirəm; mənə yaxın olan, ətrafımdakı hər kəs yaxşı bilir ki, mən yaxın aylara qədər heç bir halda kompüter vasitəsindən istifadə etməmişəm. İnternet yazışmaları, "Facebook", e.mail yazışmaları mənlilik olmayıb. Bəlkə sizin özünüzdə də yadıma gələr, mənim özümə də çox əziz olan yazıçı Elçin Hüseynbəyli vaxtilə "Ədəbiyyat qəzeti"nə baş redaktor gələndə müsahibələrinin birində əməkdaşlardan bəzilərinin kompüterdən istifadə edə bilməməsindən söz açmışdı. Bilirdim ki, Elçin Hüseynbəyli bu zaman möhiz məni nəzərdə tutur. Çünki redaksiyada çalışan əməkdaşlar arasında tək mən kompüterlə işləməyi bacarmırdım. Təbii ki, bunun səbəbi də vardı. Yəni gərək əvvəlcə adamın kompüterini, müəyyən program yüklənmiş mobil telefonu olsun ki, o da həmin sistemlə çalışsa bilsin... Biləsən, mənim iqtisadi çətinliklərim belə bir təchizatı əldə etməyimə heç vaxt yol verməyib. Ona görə də həmişə kağız-qələmlə işləmişəm. Elə indinin özündə də mən adi qələmlə yazıram. Vərdiş eləmişəm. Ailədə isə tək mən bir mobil telefonum olub. Övladlarım müştərək işlədiblər. Oğlum mənim Nuh ayyamından qalma əl telefonumun nömrəsindən qeydiyyatdan keçib. Yəni faktiki olaraq mobil telefon, "Facebook" "Vot-sap" və sair məsələlərlə bağlı nə vardsa evdə övladlarım məşğul olurdu... İş elə gətirdi ki, bir dəfə evdə Hüseynbala Mirələmovun yenidən çapdan çıxmış "Ənvər Paşa" romanından söhbət düşdü. Əlbəttə, Hüseynbala müəllimlə şəxsi tanışlığım olmasa da, mən onun başqa əsərlərini də oxumuşdum. Gənclik illərinin nostalji duyğularını əks etdirən hekayələrini, "Gəlinlik paltarını" əsərini. Xüsusilə, "İki

şah, iki sultan", Sara xatunun, Qazi Bührənəddinin parlaq obrazlarını içinə alan trilogiyasını heyranlıqla oxumuşdum. Xülasə, evdə ailəvi söhbətimiz zamanı mən zarafatla dedim ki, "Ənvər Paşa" romanını Hüseynbala Mirələmov yox, mən yazmış olsaydım bütün tənqidçilər, akademiklər bir-birinə aman vermədən mənə yazacaqdılar. Söhbət belə oldu. Mən belə dedim. Amma mənim nə demək istədiyimin fərqi varmı oğlum mənim adımdan məlum mətni yayımlamışdı. Əlbəttə, təhrif edilmiş şəkildə. Fərqi varmı. Özü bildiyi kimi. Bax, haqqında bəhs etdiyiniz olayın gerçəyi budur. Yəni "Ənvər Paşa" romanını mən yazmışdım" fikrim "mən yazmışam" kimi təhrif olunmuşdu. Yanlışlığın naxışlığı bu...

- Açıqlamanı bu qədər gecikdirməyinizin də səbəbi oldu yaqın...

- Bilirsiniz, bu olay barədə ilk xəbəri mənə yaxın qələm dostlarımdan verdi. Çoxsaylı müraciətlər oldu ki, nə məsələdir? Sonrakı saatlarda, günlərdə də məlum mətnə yazılan şərhələr, çeşidli fikirlər barədə də dostlarımdan eşidirdim. Onlar kimin nə yazdığı, nə fikir səsləndirdiyi barədə nə vardsa mənə çatdırırdılar. Özlərini yeyib-tökənlər, ucuz reyting xətrinə ağızlarına gələni yazanlar var idi. İllərlə tanış olduğum, çoxsaylı təqdimatlarda mehribanlıqla görüşüb hal-əhval tutduğumuz bir xanım yazarmı fikri vardı ki, guya məni şəxsən tanımır. Məndən "Sərvaz adlı birisi" deyər söz açırdı. Biri yazırdı ki, mən dəqiq bilirəm, araşdırmışam nə olub. Elə bil müstəntiqdi. Düzü, şaşırb qalmışdım ki, bu adamların içində bu qədər kin-küdurət, qərəz hardandı. Atılan bir daşın dalınca bu qədər cummalarının səbəbi nədi? Təbii, anlaşılıqla yanaşanlar, bu xora qoşulmayan yetərinə söz sahibi olan insanlar da vardı. Sağ olsunlar. Əli Rza Xələfli, Ağacəfər Həsəni, Akif Aşırı, Adil Cəmil, Dayandur Sevgin bütün dedi-qoduların tezliklə keçib gedəcəyini söyləyirdilər. Bilirdilər ki, adi bir anlaşılmazlıq, yanlışlıq olub.

- Uzun illərdi "Ədəbiyyat qəzeti"ndə çalışırsınız... Yaradıcılıq sahəsində daha çox nəyin nigranlığını çəkirsiniz?

- Həmişə yazıları ilə məni heyrləndirəcək gənc bir müəllifin yolunu gözləmişəm. İstəmişəm gəlsin, yazısını oxuyum, uğurlarına sevinim və durub bağrıma basım...

Söhbətlaşdı:
A. Talehqızı